NORAKSTS
Lieta Nr.142108810
1-0402-12/19

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2012.gada 17.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Kovaļevska,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation" pārstāvim *U.K.* un

Valsts robežsardzes pārstāvei *B.A.*

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation" (reģistrācijas numurs 40003245752) sūdzību par Valsts robežsardzes 2010.gada 8.oktobra lēmumu Nr.138.

Aprakstošā daļa

[1] Akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation" (turpmāk – arī Sabiedrība) tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.AA041363 par to, ka tā 2010.gada 29.jūlijā ar reisu BT445 (Sanktpēterburga - Rīga) uz Latvijas Republiku atveda Krievijas Federācijas pilsoni *M.S.*, kurš mēģināja šķērsot

Latvijas Republikas valsts robežu lidostas „Rīga" robežkontroles punktā bez vīzas vai uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā vai Šengenas valstu teritorijā.

2010.gada 6.augustā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.829-900-AA041363, ar kuru Sabiedrība saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $114.^2$ panta pārkāpumu un tai tika uzlikts naudas sods Ls 2300 apmērā.

[2] Nepiekrītot Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes priekšnieka 2010.gada 6.augusta lēmumam Nr.829-900-AA041363, Sabiedrība par to iesniedza sūdzību. Izskatot Sabiedrības sūdzību, Valsts robežsardze 2010.gada 8.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.138 (turpmāk – Lēmums), ar kuru Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes priekšnieka 2010.gada 6.augusta lēmums Nr.829-900-AA041363 atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Krievijas pilsoņi ir pakļauti vīzu režīma prasībām. Vīza ir Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamais ceļošanas dokuments.

[2.2] Sabiedrība ir izvēlējusies likumdevēja noteikto pienākumu realizēt ar starpnieka palīdzību, proti, noslēdzot līgumu ar sadarbības lidostu, paredzot sadarbības partnera pienākumu pārbaudīt ceļošanas dokumentus. Sabiedrība, brīvprātīgi noslēdzot līgumu, kurš otrai pusei neparedz atbildību par noteiktā pienākuma nepildīšanu vai tā paviršu pildīšanu, pati uzņemas atbildību par minēto darbību izpildi atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Turklāt Sabiedrība slēdz līgumus ar ārvalstu lidostām ar dažādiem nosacījumiem, kuri atšķiras no SGHA līgumā noteiktajiem. Piemēram, Sabiedrības līgums ar Maskavas lidostu Šeremetjeva, Erevānas lidostu un Minskas lidostu liecina par to, ka pārvadātājs var līgumu papildināt un paredzēt citādus nosacījumus, piemēram, par ārvalstu lidostu atbildību gadījumos, kad ārvalstu lidostu darbinieku kļūdas dēļ pārvadātājs tiek administratīvi sodīts par personu atvešanu bez ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamiem dokumentiem.

[2.3] Sabiedrībai piemērotais sods ir samērīgs, proti, Sabiedrībai piemērots naudas sods Ls 2300 apmērā, ņemot vērā, ka minimālais sods, kas paredzēts attiecīgā panta sankcijā, ir Ls 1700 par vienu personu, bet maksimālais Ls 2800. Iestāde, nosakot sodu Sabiedrībai, ņēma vērā izdarītā pārkāpuma raksturu (Sabiedrības rīcībā saskatāms rupjš pārkāpums, jo ievestajai personai vispār nav ieceļošanas vīzas vai uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā vai Šengenas valstu teritorijā) un atbildību pastiprinošo apstākli, kas norāda uz Sabiedrības nepienācīgu kontroli, lai turpmāk nepieļautu šādu pārkāpumu atkārtotu izdarīšanu. Ņemot vērā minēto, konkrētajā gadījumā nav piemērojams LAPK 114^2.panta sankcijā norādītais minimālais sods.

[2.4] Sabiedrības atsauce uz Administratīvā procesa likuma 6.pantu nav pamatota, jo katrā no Sabiedrības minētajām lietām pastāv atšķirīgi faktiskie apstākļi. Turklāt persona nedrīkst izvairīties no soda, norādot, ka līdzīgā lietā pārkāpējs nav ticis sodīts.

[2.5] Izskatāmajā gadījumā ir konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[3] 2010.gada 16.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemta Sabiedrības sūdzība par Lēmumu. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2010.gada 23.novembra lēmumu sūdzība pieņemta un ierosināta administratīvā lieta Nr.142108810.

Sūdzība un 2010.gada 1.decembrī tiesā saņemtie papildus paskaidrojumi pamatoti ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Sabiedrībai pašai ar savu darbinieku starpniecību nav iespējams pārbaudīt pasažieru ceļošanas dokumentus ne Pulkovas lidostā, ne arī tad, kad viņi ir iekāpuši lidmašīnā. Arī dokumentu pārbaude lidojuma laikā problēmu neatrisinātu, jo Sabiedrība nevarētu neielaist pasažieri lidostas Rīga teritorijā, jo tā pati lidmašīna tajā pašā dienā neveic atpakaļceļu uz Sanktpēterburgu, bet dodas citā virzienā.

[3.2] Valsts robežsardzes Rīgas pārvalde pārkāpj Administratīvā procesa likuma 6.pantā ietverto vienlīdzības principu, jo Valsts robežsardzes lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās par Imigrācijas likuma 21.panta pirmās daļas noteikuma pārkāpumu ir pretrunīgi. Piemēram, 2009.gada 13.oktobrī Sabiedrība ar reisu Dušanbe - Rīga atveda 9 Afganistānas pilsoņus, kuri nevarēja uzrādīt nekādus ceļošanas dokumentus. Valsts robežsardzes Rīgas pārvalde 2009.gada 5.novembra lēmumā lietā Nr.829-900-AA026491 konstatēja, ka minētajam pārkāpumam ir formāls raksturs un nav radītas kaitīgas sekas, tādēļ atbrīvoja Sabiedrību no administratīvās atbildības un izteica mutvārdu aizrādījumu. Tātad šādas iespējas - izteikt mutvārdu aizrādījumu Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldei bija arī izskatot konkrētās administratīvā pārkāpuma lietas.

[3.3] Sabiedrība nepiekrīt Iestādes secinājumam, ka naudas soda apmērs ir samērīgs un atbilst likuma mērķim.

Vienādās situācijās dažādos laika periodos Sabiedrībai uzliktie naudas sodi ir atšķirīgi. Turklāt Administratīvā rajona tiesa ar 2010.gada 25.februāra spriedumu lietā Nr.A42760008 samazināja uzliktā soda mēru no Ls 2000 uz Ls 1700 par personu, uzskatot, ka pārkāpuma raksturs nav tik smags, lai atzītu, ka par konkrēto personu pārvadāšanu nosakāms lielāks naudas sods nekā sankcijā noteiktais minimālais.

Pasažiera mērķis, kā tas redzams no fotogrāfijām plašsaziņas līdzekļos un interneta vietnēs, bija apmeklēt festivālu „Jaunais vilnis". Valsts robežsardze

uzskatīja par iespējamu izsniegt viņam vīzu uz robežas un ielaida viņu Latvijas Republikā. Iestāde Lēmumā nav pamatojusi, ka šis pasažieris būtu radījis jebkādus draudus Latvijas Republikai.

Sabiedrībai nav saprotams, kas ir tas labums, ko iegūst sabiedrība no Sabiedrībai uzliktā naudas soda un kādā veidā realizēts likuma mērķis, jo trīs gadu laikā Sabiedrība šādi sodīta jau apmēram 200 reizes. Soda uzlikšana nav novērsusi atkārtotu pārkāpumu izdarīšanu, jo tos novērst nav Sabiedrības spēkos.

[3.4] Lēmumā nav norādīts, no kādiem normatīviem aktiem izriet, ka pasažierim esošā Monako uzturēšanās atļauja nav derīga ieceļošanai Latvijā.

[4] 2010.gada 20.decembrī un 2011.gada 21.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemti Valsts robežsardzes paskaidrojumi par Sabiedrības sūdzību. Paskaidrojumos norādīts, ka Iestāde sūdzību neatzīst un lūdz tos noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem.

Papildus Iestāde paskaidrojumos norādījusi šādus argumentus.

[4.1] Sabiedrības izdarītais pārkāpums pats par sevi nodara kaitējumu sabiedriskajām interesēm, kā arī noteiktajai tiesiskajai kārtībai, tādējādi radot nelabvēlīgas tiesiskas sekas.

[4.2] Valsts robežsardzes prakse nav pretrunīga. Pārvadātājs tiek atbrīvots no atbildības, ja persona robežpārbaudes laikā pieprasa vīzu uz robežas un jau sākotnēji var pierādīt vīzas saņemšanas noteikumu izpildi, kā arī gadījumos, kad pārvadātājs uz Latvijas Republiku ir atvedis patvēruma meklētāju.

[4.3] Administratīvais pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu, ja tā pieļaušanā vairāk konstatējams gadījuma raksturs un pārkāpums ir vairāk formāls. Nevar atzīt par maznozīmīgu pārkāpumu, par kuru noteiktā sankcija sniedzas vairākos tūkstošos latu.

[4.4] Personai vīzu uz robežas var izsniegt tikai atsevišķos izņēmuma gadījumos. Turklāt neatkarīgi no tā, vai personu, kura nelikumīgi atvesta uz Latvijas Republiku, ielaiž vai neielaiž valstī, Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu.

[4.5] Sabiedrības vairākkārtējā sodāmība tikai norāda uz pārkāpēja personību. Lielais pārkāpumu skaits liecina par pārvadātāju kā personu, kas nav likumpaklausīga.

[4.6] Atbilstoši Šengenas Robežu kodeksa 34.panta 1.punkta „a”apakšpunkta prasībām dalībvalstis paziņo Komisijai izsniegto uzturēšanas atļauju sarakstu, kurš ir iekļauts Šengenas rokasgrāmatas 22.pielikumā, kā arī vīzu kodeksa rokasgrāmatas 2.pielikumā. Divpusēja vienošanās starp Franciju un Monako paredz, ka atsevišķas Monako uzturēšanas atļaujas ir uzskatāmas par

līdzvērtīgām Francijā izsniegtajām uzturēšanas atļaujām. Starp uzturēšanas atļaujām, kas saskaņā ar Francijas sniegto informāciju dod tiesības ieceļot Šengenas dalībvalstu teritorijā, nav dokumenta, kuru Iestādei uzrādīja *M.S.*, līdz ar to viņš nedrīkstēja ieceļot Latvijas Republikā.

[5] 2012.gada 13.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Sabiedrības sūdzības papildinājums, kurš pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[5.1] Sabiedrība atzīst, ka pārkāpumu ir izdarījusi, taču uzskata, ka pārkāpumu būtu jāatzīst par maznozīmīgu.

[5.2] Sabiedrības sūdzībā par Iestādes Lēmumu minētie apstākļi, kādos notiek pasažieru dokumentu pārbaude, reģistrējoties lidojumam, ir domāti kā paskaidrojums tam, ka objektīvu apstākļu dēļ veidojas situācijas, kurās pasažieris tiek atvests uz Latvijas Republiku bez ieceļošanai derīgiem dokumentiem.

[5.3] Konkrētajā situācijā pārkāpums būtu atzīstams par maznozīmīgu šādu apsvērumu dēļ.

Sabiedrība piekrīt Administratīvās rajona tiesas secinājumam lietā Nr.A42896409, kas izteikts 2011.gada 30.septembrī spriedumā, ka ir pamats atzīt izdarīto pārkāpumu par mazsvarīgu, jo: „Pārkāpējs ir juridiska persona ar ļoti plašu darbību, kura īsteno savus pienākumus ar ļoti daudzu personu starpniecību. Šādās lietās ir objektīvi iespējams cilvēciskais faktors (cilvēciskas kļūdas), proti, pat ja Sabiedrība no savas puses dara visu iespējamo, cilvēciskais faktors nav pilnībā izslēdzams. Tāpēc šādos apstākļos, tiesas ieskatā, pārkāpumu atkārtotība pati par sevi nenozīmē, ka tātad pārkāpējs nav sapratis savas kļūdas un necenšas tās novērst."

Sabiedrība piekrīt arī Administratīvās apgabaltiesas viedoklim lietā Nr.A42759908, kas izteikts 2011.gada 25.marta spriedumā: „Kaut arī LAPK $114.^{2}$panta sastāvs konstruēts kā formāls administratīvā pārkāpuma sastāvs, proti, šīs normas sastāvs satur tikai tādas pazīmes, kas raksturo pašu prettiesisko darbību neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās fakta, apgabaltiesas ieskatā, konkrētajā gadījumā iespējamās sekas ir vērtējamas un ņemamas vērā, lai varētu novērtēt izdarītā pārkāpuma raksturu, kas savukārt ir viens no nepieciešamajiem apstākļiem, kas noskaidrojams, uzliekot sodu."

[5.4] Iestāde pieņēma lēmumu – ielaist pasažieri *M.S.* Latvijas Republikā, bet Sabiedrību administratīvi sodīt. Taču Iestāde ne Lēmumā, ne paskaidrojumā tiesai nav norādījusi, kādēļ tika pieņemts lēmums izsniegt *M.S.* vīzu uz robežas.

[5.5] *M.S.* ir pasaulslavens Krievijas */sportists/*. Acīmredzot Pulkovas lidostas darbinieki, zinot, kas ir šis pasažieris, bija pārliecināti, ka viņš varēs saņemt vīzu uz robežas.

[5.6] Administratīvā rajona tiesa 2010.gada 23.decembrī lietā Nr.A42784308 secinājusi, ka tajos gadījumos, kad personai ar Valsts robežsardzes priekšnieka lēmumu tiek atļauts ieceļot Latvijas Republikā – „Šādā situācijā ir nevis minimālais nelegālās imigrācijas risks, bet šāda riska vispār nav. Līdz ar to izdarītais pārkāpums ir atzīstams pilnībā par formālu." Administratīvā apgabaltiesa ar savu 2012.gada 26.aprīļa spriedumu šo rajona tiesas spriedumu atstāja spēkā.

Līdzīgus secinājumus Administratīvā rajona tiesa izdarīja 2012.gada 15.jūnija spriedumā lietā Nr.142107510, kur arī tika izskatīts gadījums, kad Krievijas pilsonis devās uz festivālu „Jaunais vilnis" un ar Iestādes lēmumu viņam tika izsniegta vīza uz robežas. Arī minētajā lietā tiesa atcēla Iestādes robežsardzes lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu Sabiedrībai.

[6] 2012.gada 14.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Valsts robežsardzes papildu paskaidrojums, kurā papildus norādīti šādi apsvērumi.

[6.1] Līguma noslēgšana ar sadarbības lidostu nav uzskatāma par objektīviem apstākļiem, kas izslēdz pārvadātāja administratīvo atbildību.

Sabiedrības darbībās ir saskatāmi LAPK 114.^{2}pantā paredzētie pārkāpuma sastāva objektīvo un subjektīvo pusi veidojošie elementi. Sabiedrība nav norādījusi uz apstākļiem, kas liecinātu, ka lidostas darbinieki nevarēja pārbaudīt to, vai personām ir ieceļošanai Latvijas Republikā derīgi dokumenti. Tas, ka lidotas darbinieki pieļāva kļūdu, nenozīmē, ka dokumentu pārbaudi nebija iespējams veikt kvalitatīvi.

[6.2] Iestādei nav jāvāc pierādījumi, uz kuru pamata iestāde būtu tiesīga personai izsniegt vīzu uz robežas.

[6.3] Eiropas Savienības tiesību normās ir izvērtēts šādu pārkāpumu raksturs, pārkāpuma kaitīguma pakāpe un apdraudēto interešu nozīmīgums, un noteikta obligāta prasība dalībvalstīm minimālā naudas soda robežai, tādējādi atzīstot, ka personu pārvadāšana bez derīgiem dokumentiem, kas nepieciešami ieceļošanai Latvijas Republikā vai citu Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā, neatkarīgi no šāda pārkāpuma sekām, ir atzīstams par tik smagu pārkāpumu, ka sods nevar būt nesamērīgi mazs un sodam ir jābūt tik efektīvam, ka tas stimulētu pārvadātāju nepieļaut šādu pārkāpumu atkārtošanos.

[6.4] Uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi identiski vai līdzīgi pārkāpumi Sabiedrībai jau bija konstatēti daudzkārt, šādu pārkāpumu izdarīšana turpinās vēl joprojām, turklāt tie tiek izdarīti sistemātiski (2007.gadā - 6 administratīvie pārkāpumi, 2008.gadā un 2009.gadā - vidēji 40 - 50 pārkāpumi, bet 2010.gadā pārkāpumu skaits krasi palielinājās līdz vidēji 60 - 90 administratīvajiem pārkāpumiem gada laikā). Tādējādi secināms, ka konkrētajā gadījumā netika sasniegts likuma piemērošanas mērķis, proti, naudas sodi, kas līdz 2010.gada jūnijam tika piemēroti pārvadātājam par līdzīgiem administratīvajiem

pārkāpumiem nebija pietiekami efektīvi, lai pārvadātājs, kas izdarījis administratīvo pārkāpumu, saprastu savas uzvedības prettiesiskumu un turpmāk nepieļautu administratīvo pārkāpumu skaita palielināšanos.

[6.5] Valsts robežsardze norāda, ka nožēla nevar būt formāla. Tai ir jābūt patiesai un saskanīgai ar Sabiedrības rīcību. Sabiedrība savu vainu izdarītajā pārkāpumā šobrīd nenoliedz un ir atzinusi, tomēr Sabiedrība administratīvo pārkāpumu ir izdarījusi, apzinoties, ka tiesiskais regulējums nepieļauj personas pārvadāšanu bez vīzas. Sabiedrība 2010.gadā neveica pietiekošus pasākumus, lai novērstu administratīvo pārkāpumu atkārtošanos un to skaita palielināšanos, par ko liecina administratīvo pārkāpumu statistikas dati.

[6.6] Ne persona, ne pārvadātājs, pirms personu mēģinājuma ieceļot Latvijas Republikā, sākotnēji robežpārbaudes laikā nenorādīja uz īpašiem nestandarta apstākļiem kā rezultātā personai būtu nepieciešams ieceļot Latvijas Republikā, un Valsts robežsardze būtu tiesiska izskatīt jautājumu par vīzas izsniegšanu uz robežas, un atļaut personām ieceļot Latvijas Republikā.

[6.7] Valsts robežsardzes ieskatā konkrētajā administratīvajā lietā ir jāvērtē nevis personas rīcība un iemesls, kāpēc persona mēģināja ieceļot Šengenas zonā, bet gan Sabiedrības rīcība un iespējamās sekas, kuras būtu radušās, ja Valsts robežsardze Sabiedrības likumpārkāpumu nebūtu novērsusi.

[6.8] Ja visos gadījumos, kad personai atteikta ieceļošana valstī, būtu jāuzskata, ka pārvadātāja pārkāpums ir formāls, jo nav radījis nelegālās imigrācijas risku, tad šādu praksi būtu jāuzskata par pilnīgu atteikšanos no LAPK 114.^{2}pantā noteikto sankciju un ārējo normatīvo aktu piemērošanas.

[6.9] Personu radītu imigrācijas risku izvērtēšana nevar tikt prasīta no pārvadātāja, un tā nevar raksturot pārvadātāja izdarīto pārkāpumu.

[6.10] LAPK 114.^{2}panta mērķis ir nepieļaut nelegālo imigrāciju, turklāt arī iespējami mazināt un novērst nelegālajai imigrācijai labvēlīgu apstākļu pastāvēšanu. Līdz ar to migrācijas noteikumi ir jāievēro precīzi, nepieļaujot atkāpes, ja vien situācija nav ārkārtēja (nestandarta).

To, ka personai nav derīga vīza ieceļošanai Latvijas Republikā, ir vienkārši konstatēt. Pārvadātāja atbrīvošana no administratīvās atbildības vai administratīvā soda samazināšana būtu nesamērīga ar nepieciešamību sasniegt normas vispārējo mērķi. Pie tam no Administratīvās apgabaltiesas prakses izriet atziņa, ka pārkāpuma maznozīmīguma atzīšanai nepietiek ar apstākli, ka pārkāpuma rezultātā nav radušās negatīvas sekas.

Konkrētajā gadījumā sods piemērots, lai personu, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā un lai nedz pārkāpējs, nedz citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

[6.11] Konkrētajā gadījumā pēc ieceļošanas atteikuma sastādīšanas un papildus pierādījumu iegūšanas, kas pamatoja personas ieceļošanu, un sakarā ar to, ka persona jau bija prettiesiski nogādāta līdz Latvijas Republikas valsts robežai, kā arī balstoties uz Krievijas vēstniecības lūgumiem, Valsts robežsardze humānu apsvērumu dēļ izsniedza vīzu personai, kaut gan persona nevarēja pierādīt, ka vīzas pieteikumu nav varējusi iesniegt laicīgi konsulārajā iestādē vai vēstniecībā, un tādējādi formāli neatbilda prasībām par vīzas izsniegšanu uz robežas. Līdz ar to tas, ka Valsts robežsardze, izvērtējot personas subjektīvās intereses un tādējādi novēršot ar pārvadātāja tiesību pārkāpumu radītās sekas, atzina par iespējamu tomēr ielaist personu Latvijas Republikā, nevar ietekmēt lēmumu par administratīvā soda piemērošanu Sabiedrībai.

[6.12] Lai arī Sabiedrība ir juridiska persona, kura īsteno savus pienākumus ar ļoti daudzu personu starpniecību, tas nevar būt iemesls, lai pārkāpumu atzītu par maznozīmīgu. Juridiskai personai ir jāuzņemas atbildība par to pārstāvošo personu darbību.

[6.13] Administratīvā apgabaltiesa ir atzinusi, ka iemesliem, kāpēc pasažierim nav derīga vīza, un jautājumam par vīzas izsniegšanu uz robežas, nav būtiskas nozīmes konkrētās pārkāpuma lietas pareizā izlemšanā. Tas, ka persona gala rezultātā tiek ielaista valstī, pats par sevi nenozīmē, ka pārkāpums ir maznozīmīgs.

[6.14] Pārvadātājs tiek atbrīvots no atbildības tikai atsevišķos normatīvajos aktos noteiktajos (netipiskos) izņēmuma gadījumos. Izskatāmajā gadījumā pasažieris nebija jau sākotnēji pierādījis, ka ir tiesīgs saņemt vīzu. Arī tas, ka pasažierim vēlāk tomēr tika izsniegta vīza, neliecina par to, ka pārvadātājs savu pienākumu bija izpildījis. Valsts robežsardze nepiemēro sodu gadījumos, kad atvestais pasažieris lūdz patvērumu. Valsts robežsardze pārkāpumu ir atzinusi par maznozīmīgu atsevišķos netipiskos gadījumos, piemēram, kad pasažiera vīzas derīguma termiņš sākas pēc dažām stundām un vienreizējā vīza izsniegta uz salīdzinoši īsu laiku. Konkrētajā gadījumā nav konstatējams neviens no izņēmuma gadījumiem. Konkrētajā gadījumā nav konstatēti arī kādi īpaši apstākļi, kuru dēļ Sabiedrība būtu varējusi uzskatīt, ka ieceļojušajai personai būtu bijis pamats pieprasīt un saņemt vīzu, tikai ierodoties Latvijā, un Sabiedrība uz šādu apstākļu esamību nevarēja paļauties.

[7] Sabiedrības pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka Sabiedrība ir izdarījusi pārkāpumu, taču lūdza to atzīt par maznozīmīgu.

Iestādes pārstāve tiesas sēdē sūdzību neatzina, pamatojoties uz Lēmumos un paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka Lēmumu ir jāatceļ.

[9] No Lēmuma izriet, ka Sabiedrība ir saukta pie atbildības par LAPK 114.^{2}pantā paredzēto pārkāpumu. Šis pants paredz atbildību par tādu valstu pilsoņu pārvadāšanu, kuras nav Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku, ja minētajām personām nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu un ja to veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu.

Sabiedrība atzīst to, ka tā ir izdarījusi LAPK 114.^{2}pantā paredzēto pārkāpumu. Izvērtējot lietas materiālus, arī tiesai nerodas šaubas par to, ka attiecīgais pārkāpums ir izdarīts. Līdz ar to tiesa atzīst, ka Iestāde pamatoti Lēmumā secinājusi, ka Sabiedrība ir izdarījusi LAPK 114.^{2}pantā paredzēto pārkāpumu.

[10] Taču Sabiedrība ir lūgusi konstatēto pārkāpumu atzīt par maznozīmīgu.

[10.1] Atbilstoši LAPK 21.panta pirmajai daļai, ja ziņas par administratīvo pārkāpumu ir pietiekamas, lai konstatētu, ka izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kurai piekritīga lietas izskatīšana, ir tiesīga izbeigt uzsākto lietvedību un atbrīvot personu no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu.

[10.2] LAPK 114.^{2}pants par tajā minēto pārkāpumu paredz naudas sodu no Ls 1700 līdz Ls 2800. Tiesa nevar piekrist Iestādei, ka tas vien, ka par konkrēto pārkāpumu ir paredzēts ievērojama apmēra naudas sods, nozīmētu, ka pārkāpumu ne pie kādiem apstākļiem nevar atzīt par maznozīmīgu. Arī šādos gadījumos tomēr var būt situācijas, kad personas darbība formāli atbilst attiecīgā pārkāpuma sastāvam, tomēr ir skaidri redzams, ka pēc būtības nepastāv apdraudējums tām interesēm, kas tiek aizsargātas ar konkrēto normu. Turklāt LAPK 114.^{2}pants attiecas uz ļoti atšķirīgām situācijām – gan tādām, kad atvestajai personai ir ceļošanas dokumenti, taču tie neatbilst visām normatīvo aktu prasībām, gan tādām, kad pārvadātājs uz Latvijas Republiku ir atvedis personas, kurām nav visu ceļošanas dokumentu (piemēram, ir pase, bet nav vīzas), gan arī tādām, kad personai vispār nav ceļošanas dokumentu.

Iestāde arī pati norādīja, ka pārkāpumu var atzīt par maznozīmīgu, ja pārkāpums ir vairāk formāls un tā sekas nav tik būtiskas. Jāņem vērā, ka Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ka nevar piekrist, ka pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu varētu būt atkarīga no pārkāpuma sankcijas. Tādā gadījumā būtu jāatzīst, ka pārkāpums, par kuru ir paredzēta ievērojama sankcija, nevar būt maznozīmīgs un ka pārkāpējs tādējādi nevar tikt atbrīvots no administratīvās atbildības, kaut arī citi apstākļi liecina par pārkāpuma maznozīmīgumu. Tāds nav bijis likumdevēja mērķis. Gluži otrādi –

likumdevēja paredzētā iespēja atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības maznozīmīga pārkāpuma gadījumā ir viens no veidiem, kā iestāde un tiesa var panākt samērīguma principa ievērošanu. Savukārt atziņa, ka noteiktu kategoriju lietās samērīguma principa ievērošana būtu ierobežota, ir pretrunā ar minēto likumdevēja mērķi *(sal.: Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 16.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-480/2008 10.punkts; 2008.gada 22.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-651/2008 12.punkts)*. Līdz ar to tiesai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā lietā Sabiedrības izdarītais pārkāpums var tikt atzīts par maznozīmīgu.

[10.3] No Iestādes norādītā izriet, ka LAPK 114.^{2}panta mērķis ir nepieļaut nelegālo imigrāciju. Tas izriet arī no Padomes 2001.gada 28.jūnija Direktīvas 2001/51/EK, ar kuru papildina 26.pantu Konvencijā, ar kuru īsteno 1985.gada 14.jūnija Šengenas Līgumu. Atbilstoši šīs direktīvas preambulai, lai efektīvi apkarotu nelegālo imigrāciju, svarīgi, lai visas dalībvalstis ieviestu noteikumus, ar ko nosaka saistības pārvadātājiem, kuri ieved ārvalstniekus dalībvalstu teritorijā. Turklāt tiesa piekrīt Iestādei, ka šajā lietā piemērojamo normu subsidiārs mērķis ir arī nelegālajai imigrācijai labvēlīgu apstākļu izskaušana. To iespējams izdarīt, ja tiek precīzi ievēroti migrācijas noteikumi, nepieļaujot atkāpes, ja vien situācija nav nestandarta. Līdz ar to tiesas ieskatā, lai noteiktu, vai izdarītais pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu, ir jāvērtē, vai šis pārkāpums varēja radīt nelegālās imigrācijas risku, vai arī konkrētā gadījuma situācija nebija nestandarta.

[10.4] Izvērtējot Lēmumu, tiesa konstatē, ka Krievijas pilsonim bija ceļošanai derīga pase, bet nebija derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas. Taču Valsts robežsardze izsniedza pasažierim vīzu uz robežas *(lietas 49.un 54.lapa)*, tādējādi būtībā apstiprinot, ka šī persona atbilst visām prasībām, lai varētu ieceļot Latvijas Republikā. Lai arī tas notiek tādu apstākļu dēļ, par kuriem pārvadātājs nevarēja zināt, uzsākot pārvadāšanu, tomēr būtiskākais ir tas, ka tiek konstatēts, ka ir iemesls personai atļaut legāli ieceļot Latvijas Republikā. Šādā situācijā nelegālās imigrācijas risks tiek novērsts. Līdz ar to izdarītais pārkāpums ir atzīstams par pilnībā formālu un tam nav nekādu būtisku seku.

Sabiedrība pamatoti norādījusi, ka līdzīgā situācijā, kad atvestais pasažieris tika ielaists valstī, Administratīvā rajona tiesa jau ir atzinusi pārkāpumu par maznozīmīgu un Administratīvā apgabaltiesa pievienojās tam, ka šādā gadījumā pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 23.aprīļa spriedumu lietā Nr.A42784308)*. Arī ar Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 3.septembra spriedumu lietā Nr.A42771608 faktiski pie tādiem pašiem apstākļiem kā izskatāmajā lietā pārkāpums ir atzīts par maznozīmīgu. Vienlaikus tiesa konstatē, ka Administratīvā apgabaltiesa citā lietā, neskatoties uz to, ka personai tika izsniegta vīza uz robežas un persona tika ielaista valstī, pārkāpumu tomēr neatzina par maznozīmīgu *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada*

19.maija spriedumu lietā Nr.A42583008). Līdz ar to tiesa secina, ka Administratīvās apgabaltiesas prakse šajā jautājumā nav vienveidīga.

Tiesa nevar piekrist Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 19.maija sprieduma lietā Nr.A42583008 paustajam viedoklim, ka personas ielaišana valstī nevar būt par pamatu pārkāpuma atzīšanai par maznozīmīgu. Iestāde pati ir atzinusi, ka LAPK 114.^{2} pants ir vērsts uz nelegālās imigrācijas apkarošanu un nelegālajai imigrācijai labvēlīgu apstākļu izskaušanu. Ja personai uz robežas tiek izsniegta vīza, līdz ar to atzīstot, ka tai ir tiesības ieceļot valstī, visi nelegālās imigrācijas riski tādējādi ir novērsti. Līdz ar to šādos gadījumos pārkāpums ir pilnībā formāls un soda piemērošana normā paredzēto mērķu sasniegšanai nav nepieciešama. Tāpat tiesa nevar piekrist arī tam, ka administratīvais pārkāpums nevar tikt atzīts par maznozīmīgu, pastāvot atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Tiesas ieskatā administratīvā pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu izriet no konkrētās lietas apstākļiem, kuru dēļ nav nepieciešama un adekvāta soda uzlikšana. Savukārt atbildību pastiprinoši un mīkstinoši apstākļi ņemami vērā, uzliekot sodu, proti, ļaujot tiesību piemērotājam izšķirties starp konkrētajā sankcijā paredzētajām tiesiskajām sekām. Ja soda piemērošana konkrētajā gadījumā vispār nav nepieciešama un adekvāta, apstākļiem, kas mīkstina vai pastiprina administratīvo atbildību, nevar būt izšķirošas nozīmes.

[10.5] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka ar Lēmumu konstatētais Sabiedrības pārkāpums ir maznozīmīgs. Līdz ar to tiesa atceļ Lēmumu un izbeidz lietu, izsakot Sabiedrībai mutvārdu aizrādījumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12}panta otrās daļas 2.punktu un 289.^{18}panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Atcelt Valsts robežsardzes 2010.gada 8.oktobra lēmumu Nr.138 (protokols Nr. Nr.AA041363) un izbeigt lietu, izsakot akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation" mutvārdu aizrādījumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā desmit darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) A.Kovaļevska

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____A.Kovaļevska

Rīgā 2012.gada 17.oktobrī